

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl v hlavním líčení konaném dne 1.12.2010 v Českých Budějovicích v senátě složeném z předsedy Mgr. Ondřeje Vítů a přísedících Pavly Kadlecové a Jaroslavy Sýkorové v trestní věci obžalovaného [REDACTED], nar. [REDACTED] v [REDACTED], trv. bytem [REDACTED], [REDACTED], t. č. ve výkonu trestu ve Věznici [REDACTED], **pro trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2, písm. c) tr. zákona, t a k t o:**

Obžalovaný

[REDACTED] [REDACTED]

nar. [REDACTED] v [REDACTED], trvale bytem [REDACTED], [REDACTED], toho času ve výkonu trestu ve Věznici [REDACTED],

s e u z n á v á v i n n ý m, ž e

v přesně nezjištěné době od 15.34 hodin do 16.05 hodin dne 26.4.2004 v prostoru zvaném [REDACTED] v katastru obce [REDACTED], okres [REDACTED], úmyslně usmrtil uškrcením předem připravenou textilní páskou [REDACTED], nar. [REDACTED],

a to přesto, že v přesně nezjištěné době od 19.30 hodin dne 15.1.2003 do 05.30 hodin dne 16.1.2003 v zalesněném prostoru mezi [REDACTED] a [REDACTED] v [REDACTED] v [REDACTED] úmyslně usmrtil uškrcením za použití nezjištěného škrtidla, pravděpodobně šířky či tloušťky kolem 0,5 cm, poškozenou [REDACTED], nar. [REDACTED],

t e d y

jiného úmyslně usmrtil a spáchal takový čin opětovně,

č í m ž s p á c h a l

trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2, písm. c) tr. zákona

a o d s u z u j e s e

za tento trestný čin a za zbíhající se trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zákona, jímž byl pravomocně uznán vinným rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 2.5.2008, č.j. 16T 32/2006-1812, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 30.7.2008, č.j. 8 To 68/2008-1875, a dále ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 18.3.2010, č.j. 16T 32/2006-1946, a s usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 28.7.2010, č.j. 8 To 66/2010-1981,

podle § 219 odst. 2 tr. zákona za použití § 35 odst. 2 tr. zákona a § 29 odst. 3, písm. a), b) tr. zákona k souhrnnému trestu odnětí svobody **n a d o ž i v o t í**, pro jehož výkon se podle § 39a odst. 2, písm. d), odst. 3 tr. zákona zařazuje do věznice **se zvýšenou ostrahou**,

když současně se podle § 35 odst. 2 tr. zákona **z r u š u j í** výroky o trestu z rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 2.5.2008, č.j. 16T 32/2006-1812, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 30.7.2008, č.j. 8 To 68/2008-1875, a dále ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 18.3.2010, č.j. 16T 32/2006-1946, a usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 28.7.2010, č.j. 8 To 66/2010-1981, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Podle § 228 odst. 1 tr. řádu se obžalovanému ukládá povinnost zaplatit na náhradě škody [REDAKCE], nar. [REDAKCE], bytem [REDAKCE], okres [REDAKCE], částku 15.977,-Kč, když podle § 229 odst. 2 tr.ř. se tato poškozená se zbytkem uplatněného a soudem nepřiznaného nároku na náhradu škody odkazuje na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podle § 229 odst. 1 tr. řádu se na řízení ve věcech občanskoprávních odkazují s uplatněnými a soudem nepřiznanými nároky na náhradu škody poškození [REDAKCE], nar. [REDAKCE], [REDAKCE], nar. [REDAKCE] a [REDAKCE], nar. [REDAKCE], všichni bytem [REDAKCE], okres [REDAKCE].

O d ů v o d n ě n í:

Dokazováním provedeným v hlavním líčení byl zjištěn skutkový stav věci tak, jak je popsán ve výrokové části tohoto rozsudku.

A.) Geneze kauzy

Pro přehlednost a srozumitelnost celé kauzy má soud za potřebné zmínit, že se jedná v pořadí již o druhý prvostupňový rozsudek. Poprvé prvostupňový soud rozhodl rozsudkem ze dne 29.12.2004, pod sp. zn. 1T 29/2004, jímž obžalovaného uznal vinným trestným činem vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zákona spáchaným zvlášť nebezpečným recidivistou. Tento rozsudek byl změněn rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 13.4.2005, sp. zn. 8To 24/2005, v němž byla vyslovena vina trestným činem vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zákona bez dovětku, že jde o spáchání tohoto trestného činu zvlášť nebezpečným recidivistou. Vlastní skutková zjištění uvedených rozsudků spočívala v tom, že obžalovaný v přesně nezjištěné době od 15.34 hodin do 16.05 hodin dne 26.4.2004 v prostoru zvaném ■■■■■ v katastru obce ■■■■■, okres ■■■■■, úmyslně usmrtil uškrcením předem připravenou textilní páskou ■■■■■, nar. ■■■■■. Za zmíněný trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zákona vrchní soud obžalovanému uložil trest odnětí svobody v trvání třinácti let se zařazením do věznice se zvýšenou ostrahou, z prvostupňového rozsudku převzal také výrok o tom, že obžalovanému se ukládá ochranné sexuologické léčení v ústavní formě.

Výrok o trestu z citovaného rozsudku vrchního soudu byl následně zrušen rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 2.5.2008, č.j. 16T 32/2006-1812, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 30.7.2008, č.j. 8To 68/2008-1875, a to v souvislosti s ukládáním souhrnného trestu za zbíhající se delikvenci. Touto zbíhající se trestnou činností byl trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zákona, jehož se obžalovaný dopustil tím, že v přesně nezjištěné době od 19.30 hodin dne 15.1.2003 do 05.30 hodin dne 16.1.2003 v zalesněném prostoru mezi ■■■■■ a ■■■■■ v ■■■■■, v ■■■■■ úmyslně usmrtil uškrcením za použití nezjištěného škrtidla, pravděpodobně šířky či tloušťky kolem 0,5 cm, poškozenou ■■■■■, nar. ■■■■■. Souhrnný trest byl obžalovanému vyměřen v délce patnácti roků a obžalovaný byl pro výkon souhrnného trestu zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou.

Pravomocným vyslovením viny obžalovaného vraždou ■■■■■ spáchanou v lednu 2003 vyšla najevo skutečnost neznámá v době rozhodování ve věci vraždy ■■■■■, a to taková skutečnost, která mohla odůvodnit jiné rozhodnutí o vině stran vraždy ■■■■■, a vzhledem k níž původně uložený trest za vraždu ■■■■■ mohl být ve zřejmém nepoměru k povaze a závažnosti trestného činu. Touto novou skutečností byl znak kvalifikované skutkové podstaty trestného činu vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2, písm. c) tr. zákona, totiž „opětovnost“ vraždění. Další nově najevo vyšlou skutečnosti pak byly odlišné informace o duševním stavu a motivu obžalovaného, jímž byl veden při vraždě ■■■■■ na straně jedné a při vraždě ■■■■■ na straně druhé. Uvedené nově najevo vyšlé skutečnosti vedly k povolení obnovy řízení v trestní kauze týkající se vraždy ■■■■■.

Ze shora popsané geneze je zřejmé, že stěžejní problematikou obnoveného hlavního líčení nebylo zjišťování tzv. objektivní stránky trestného činu ani pachatelství obžalovaného (tedy kdo, kdy, kde a jak usmrtil ■■■■■), ale i) objasnění motivu počínání obžalovaného při vraždě ■■■■■, ii) dále zjištění, zda vražda ■■■■■ nese znak opětovnosti ve smyslu § 219 odst. 2, písm. c) tr. zákona a iii) konečně stanovení přiměřeného postihu pachatele, tedy jak jeho potrestání, tak i případné ukládání ochranných opatření. To proto, že nově najevo vyšlé skutečnosti fakticky nikterak nezpochybnilly již dříve zjištěnou objektivní stránku trestného činu a pachatelství obžalovaného.

B.) Hodnocení důkazů

S poukazem na shora rozvedené má soud za postačující, odkáže-li stran podstatného obsahu provedených důkazů a ohledně jejich hodnocení na dříve vynesené rozsudky ve věci vraždy [REDAKCE] (rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29.12.2004, č.j. 1 T 29/2004-675 a rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 13.4.2005, sp. zn. 8To 24/2005), neboť s argumentací tam podrobně rozvedenou k otázkám objektivní stránky trestného činu a pachatelství obžalovaného se plně ztotožňuje a její další rozbor by představoval jen její opakování.

Hodnotící úvahy soudu se nyní proto zaměřují na objasnění těch skutečností, které byly dotčeny obnovou řízení, a tyto úvahy jsou následující:

Prvou nově řešenou problematikou bylo posouzení motivu počínání obžalovaného. Soud k tomuto znovu vyslechl znalce z oboru psychologie PhDr. Karla Netíka, CSc., který setrval na závěrech jím zpracovaného písemného znaleckého posudku (viz č.l. 408 - 409 spisu) i na svých vyjádřeních v původním hlavním líčení (viz č.l. 625 spisu), a který v obnoveném řízení vysvětlil, že psychologie, jelikož není exaktní vědou, pracuje pouze s pravděpodobnostními kategoriemi a toliko z vnějších projevů určitého jednání může usuzovat na jeho motivaci. Při zohlednění skutečnosti, že obžalovaný byl pravomocně shledán vinným další vraždou (vraždou [REDAKCE] [REDAKCE]) a při znalosti závěrů psychiatricko-psychologického zkoumání obžalovaného v kauze vraždy [REDAKCE] se v obnoveném řízení slyšený znalec Netík přiklonil k tomu, že nejpravděpodobnější motivací obžalovaného pro vraždu [REDAKCE] byla jeho potřeba snížit napětí vyplývající ze vztahu mezi ním a poškozenou [REDAKCE].

Protože znalec Netík zdůraznil, že psychologie není exaktní věda, nemohl stoprocentně vyloučit ani jiné motivy, např. motiv loupežný, motiv sexuální, motiv dominance nad obětí apod. Nejedná se však o situaci, kdy by všechny zmíněné motivy byly postaveny v pravděpodobnostní linii na svou roveň a bylo by tedy možno říci, že v jednání obžalovaného byly zastoupeny stejnou měrou pravděpodobnosti. Nejedná se tedy o moment, kdy by soud měl aplikovat zásadu in dubio pro reo a vybrat z v úvahu připadajících motivů ten, který pro obžalovaného je nejpriznivější. To platí tím spíše, že závěr znalce Netíka vyslovený v obnoveném řízení o tom, že nejpravděpodobnějším motivem jednání obžalovaného byla potřeba snížit napětí vyplývající ze vztahu s [REDAKCE], souladí s psychologicko-psychiatrickými závěry znalců činných v kauze vraždy [REDAKCE]. Tam učiněnými znaleckými zjištěními byl v nyní vedeném obnoveném řízení proveden důkaz tak, že spis týkající se vraždy [REDAKCE] byl dle § 213 odst. 1 tr. řádu předložen stranám k nahlédnutí.

Z tohoto listinného důkazu pak vyplynulo, že u obžalovaného nelze spatřovat sexuální deviaci, jeho motivace ponižovat a ovládat spadá pod poruchu osobnosti a nejedná se o agresi, která by obžalovaného sexuálně uspokojovala (viz č.l. 1604 spisu Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 16T 32/2006). Toto znalecké zjištění se pak mimo jiné opíralo i o tu skutečnost, že znalci psychiatři a psychologové činní ve věci vraždy [REDAKCE] (spis Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 16T 32/2006) měli v době jimi prováděného posuzování obžalovaného více informací než znalci psychiatři Raboch a Procházka, kteří byli činní v původním řízení vedeném o vraždě [REDAKCE]. Znalci činní v kauze vraždy [REDAKCE] totiž již mohli posuzovat dva činy obžalovaného, zatímco v případě znalců

Rabocha a Procházky činných ve věci vraždy [REDAKCE] posuzovali čin pouze jeden. Znalci Raboch a Procházka se navíc opírali o phalopletysmografické vyšetření, které pro rizika zkreslení či nepřesností není všeobecně přijímáno psychiatricko-sexuologickou odbornou veřejností jako vyšetření plně validní. Soud má za potřebné k tomuto dodat, že znalci Raboch a Procházka navíc sami ve svém znaleckém posudku upozornili na úskalí vyšetření phalopletysmografem, vysvětlili, že abnormní výsledek phalopletysmografického vyšetření lze interpretovat dvojím způsobem a formulovali své psychiatricko sexuologické znalecké závěry alternativně v závislosti na prokázaném motivu jednání obžalovaného.

Hodnotí-li tedy soud v obnoveném řízení psychologicko-psychiatricko-sexuologický posudek znalců Rabocha, Procházky a Netíka (znalci činní ve věci vraždy [REDAKCE]) a listinný důkaz, jímž jsou znalecké závěry prezentované psychiatry, sexuology a psychology činnými v kauze vraždy [REDAKCE], pak pokládá všechny důkazy za věrohodné a informace z nich vyplývající za souladné a navzájem do sebe zapadající. Soud nepřítakal námitce obžalovaného, že znalec Netík je vůči němu nepřátelsky nakloněný. Obžalovaný toto své stanovisko opírá o to, že není spokojen a nesouhlasí se znalcem učiněnými znaleckými závěry. Soud u znalce Netíka nezjistil žádné důvody, pro které by znalec měl být obžalovanému nepříznivě nakloněn, a takový závěr nelze v žádném případě činit z toho, že znalecká zjištění nezapadají do představ obžalovaného o jím samotném, nekopírují jeho přání či očekávání a nevyhovují jeho eventuální obhajovací taktice. V projednávaném případě to platí tím spíše, že obžalovaný svou výhradu týkající se údajného nepřátelského postoje znalce k němu opírá mimo jiné i o neschopnost znalce sdělit zcela přesné a hmatatelné informace. Tato námitka obžalovaného se však objektivně vzato netýká znalce samotného, ale naráží na limity psychologie jako vědecké disciplíny. Srozumitelně řečeno, obžalovaný se po psychologovi domáhá sdělení konkrétních porovnatelných čísel či jiných exaktních údajů, ačkoli psychologie jako vědecká disciplína – narozdíl například od matematiky, fyziky či jiných exaktních věd – není při současném stupni poznání schopna takový požadavek splnit. Soud má za potřebné zdůraznit, že obžalovanému v žádném případě nevyčítá, že se snažil zjistit od znalce více či méně přesné údaje (dotaz na případnou kvantifikaci pravděpodobnosti jednotlivých motivů ostatně vznášel i soud sám). Obžalovanému však nelze přisvědčit, pokud z toho, že znalec nedokázal exaktní údaje poskytnout, dovozoval nepřátelské naladění znalce vůči němu.

C.) Skutková zjištění

Z popsaných podstatných důvodů soud v obnoveném řízení dospěl k závěru, že obžalovaný netrpí sexuální deviací a netrpěl jí ani v době vraždy [REDAKCE], kterou spáchal při plně zachovaných rozpoznávacích i ovládacích schopnostech. Motivace jeho jednání nebyla sexuální ani nejasná a stěžejním důvodem jejího spáchání byla potřeba obžalovaného snížit tenzi vyplývající z jeho vztahu s [REDAKCE].

Druhou skutkovou problematikou bylo posouzení opětovnosti vraždění ze strany obžalovaného. V tomto směru byla důkazní situace podstatně snazší, neboť z pravomocných rozsudků Krajského soudu v Českých Budějovicích a Vrchního soudu v Praze má soud za prokázané, že obžalovaný před spácháním nyní projednávaného skutku (usmrcení [REDAKCE]) se v lednu roku 2003 dopustil vraždy na [REDAKCE].

D.) Právní kvalifikace

Při právní kvalifikaci zjištěného skutku musel soud v obnoveném řízení v první řadě vyřešit, zda jednání obžalovaného je třeba posuzovat podle trestní normy účinné v době spáchání skutku anebo zda je namístě použít hmotněprávní trestní předpis účinný později. Použití později účinného hmotněprávního trestního předpisu připadá v úvahu pouze tehdy, je-li aplikace později účinné trestní normy pro obžalovaného příznivější. V projednávaném případě se jednalo o kolizi trestního zákona účinného do konce roku 2009 a trestního zákoníku účinného od 1.1.2010. Porovnáním podmínek trestnosti, možnosti postihu i trestních sazeb dospěl soud k závěru, že později účinná trestní norma (tedy trestní zákoník) pro obžalovaného příznivější není. Podmínky trestnosti předmětného skutku podle obou kolidujících norem jsou stejné, shodné jsou také možnosti a podmínky postihu pachatele co do druhu v úvahu připadajících trestů a kritérií pro jejich uložení. Později účinný trestní zákoník je však pro obžalovaného evidentně méně příznivý, neboť při jeho aplikaci by jednání obžalovaného bylo namístě kvalifikovat jednak jako přípravnou a jednak jako opětovnou vraždu [§ 140 odst. 2, odst. 3, písm. h) tr. zákoníku]. Při takové právní kvalifikaci by obžalovaný byl ohrožován trestem odnětí svobody ve výměře 15 - 20 let nebo trestem výjimečným, jímž podle § 54 tr. zákoníku se rozumí jednak trest odnětí svobody nad 20 až do třiceti let, a jednak trest odnětí svobody na doživotí. Naproti tomu podle stávající právní úpravy je obžalovaný při právní kvalifikaci trestným činem vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2, písm. c) tr. zákona ohrožován „pouze“ trestem odnětí svobody na 12 - 15 let nebo výjimečným trestem, jímž se podle § 29 tr. zákona rozumí jednak trest odnětí svobody nad 15 až do 25 let a jednak trest odnětí svobody na doživotí.

Soud proto jednání obžalovaného posuzoval podle trestního zákona a dospěl k závěru, že obžalovaný naplnil všechny znaky skutkové podstaty trestného činu vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2, písm. c) tr. zákona, jehož se dopustí ten, kdo *jiného úmyslně usmrtí a spáchá takový čin opětovně*. V projednávaném případě obžalovaný předem připravenou textilní páskou uskrtil poškozenou [redacted] a takto jednal přesto, že již přibližně rok a čtvrt předtím uskrtil [redacted].

E.) Trest

Vyslovil-li soud vinu, zabýval se otázkou trestu, kterou s ohledem na důvody, pro něž byla povolena obnova původního řízení, lze označit za jádro sporu procesních stran v nyní řešené kauze. Obžalovanému totiž při shledané právní kvalifikaci jeho jednání hrozilo uložení trestu odnětí svobody na 12 - 15 let nebo uložení výjimečného trestu.

V první řadě je třeba uvést, že soud musel obžalovanému ukládat trest souhrnný, a to za nyní řešenou vraždu [redacted] a za zbíhající se vraždu [redacted], neboť obžalovaný se vraždy [redacted] dopustil dříve, než byl vynesena v pořadí první odsuzující rozsudek týkající se vraždy [redacted]. Nutnost ukládání souhrnného trestu (tedy laicky řečeno trestu za obě vraždy) vedla soud k závěru, že souhrnný trest nelze ukládat v základní výměře § 219 odst. 2 tr. zákona, totiž v rozmezí od 12 do 15 let. I kdyby soud totiž využil samotnou horní hranici tohoto rozpětí, tedy patnáctiletý trest odnětí svobody, znamenalo by to, že třináctiletý nepodmíněný trest uložený obžalovanému za vraždu [redacted] by byl navýšen o pouhá dvě léta, což soud pokládá za extrémně nepřiměřené k závažnosti nyní projednávaného činu a jeho fatálnímu následku (smrt zdravé [redacted] dívky), k trestní minulosti obžalovaného, jakož i k ostatním kritériím

rozhodným pro ukládání trestu. S přijatelným zjednodušením řečeno, pokud by soud zvolil cestu aplikace zmíněné základní trestní sazby ve výměře 12 - 15 roků, pak by trest za zavraždění [REDAKCE] byl srovnatelný s postihy za v porovnání s vraždou bagatelní majetkovou delikvencí či za nedbalostní delikty v dopravě. To je dle názoru soudu zcela nepřijatelné.

Vzhledem ke shora uvedenému je tedy zřejmé, že soud nemohl obžalovanému ukládat jiný než výjimečný trest a otázku, kterou musel řešit, bylo, zda výjimečný trest bude uložen ve formě trestu v sazbě nad 15 let do 25 let anebo ve formě trestu doživotního.

Podle § 29 odst. 2 tr. zákona *trest odnětí svobody nad 15 až do 25 let může soud uložit pouze tehdy, jestliže stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost je velmi vysoký nebo možnost nápravy pachatele je obzvláště ztížena*. Z citovaného usnesení plyne, že k tomu, aby mohl být ukládán výjimečný trest ve výměře nad 15 let do 25 let, musí být splněna alespoň jedna ze dvou v úvahu připadajících podmínek - buď stupeň nebezpečnosti činu pachatele je velmi vysoký anebo možnost jeho nápravy je obzvláště ztížena. Soud se neztotožňuje se stanoviskem obhajoby, že zmíněné dvě podmínky by musely být splněny kumulativně, neboť z použití spojky „nebo“ v zákonném textu je evidentní, že každá z podmínek představuje alternativu a nejedená se tedy o požadavek na jejich kumulativní splnění. Nutnost kumulativního splnění obou podmínek byla obsažena v trestním zákoně účinném do 31.12.2001, taková právní úprava se však na jednání obžalovaného nevztahuje, neboť ten se skutku dopustil v dubnu roku 2004.

Ani výjimečný trest ve formě trestu nad 15 let do 25 let však nepokládá soud za dostačující. Stupeň nebezpečnosti jednání obžalovaného totiž pokládá za vyšší než „jen“ „velmi vysoký“ a také možnost nápravy obžalovaného soud pokládá za více než „obzvláště ztíženou“. Tento závěr soudu pak z logiky věci vyústil v nutnost zabývat se tím, zda u obžalovaného jsou splněny podmínky pro ukládání výjimečného trestu ve formě trestu doživotního.

Podle § 29 odst. 3 tr. zákona musí být pro uložení doživotního trestu kumulativně splněny tři podmínky. Prvá podmínka je formální a spočívá v tom, že k doživotnímu trestu lze sáhnout pouze v případech, kdy jde o ukládání trestu za taxativně vymezené trestné činy. Pakliže je tedy ukládán trest za trestný čin, který do zmíněného katalogu nespadá, je uložení výjimečného trestu (nejsou-li splněny podmínky § 29 odst. 4 tr. zákona, což však není projednávaný případ) vyloučeno. Druhou podmínkou je to, že stupeň nebezpečnosti v katalogu uvedeného trestného činu je mimořádně vysoký. Třetí podmínka se pak konečně může uplatňovat ve dvou variantách, a to jednak, že uložení doživotního trestu vyžaduje účinná ochrana společnosti, anebo že není naděje, že by pachatele bylo možno napravit trestem odnětí svobody ve výměře nad 15 až do 25 let.

Projednávaný trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2, písm. c) tr. zákona spadá do zmíněného katalogu trestných činů, u nichž je nutno ukládat doživotní trest. Prvá zákonná podmínka tak je splněna.

Mimořádně vysoký stupeň nebezpečnosti činu pro společnost může pramenit ze tří rovnocenných alternativ, a to buď ze zvlášť zavrženíhodného způsobu provedení činu nebo ze zvlášť zavrženíhodné pohnutky anebo konečně ze zvlášť těžkého a těžko napravitelného následku. Soud zastává názor, že v projednávaném případě jsou naplněny dokonce hned dvě

z nabízených alternativ, totiž zvlášť zavrženíhodný způsob provedení činu a zvlášť zavrženíhodná pohnutka pachatele.

Pod pojem „*způsob provedení činu*“ nelze podřazovat jen samotný modus operandi, tedy v projednávaném případě způsob usmrcení, ale pod „*způsob provedení*“ spadají i širší časové, lokalizační či situační okolnosti deliktu. Jinak řečeno, zvlášť zavrženíhodným způsobem provedení vraždy tak nemusí být jen mimořádně brutální či zákeřné nebo jinak zvrhlé úmyslné usmrcení, ale může jít i o případy „prostého“ usmrcení nevykazujícího zmíněné nadstavbové prvky (brutalita, zvrhlost apod.), toto „prosté“ usmrcení však je realizováno za zvláštních okolností (typicky např. při živelných pohromách).

V projednávaném případě nemá soud za to, že metodu, kterou obžalovaný použil k usmrcení poškozené [REDAKCE], by samo o sobě bylo možno pokládat za nějak výjimečně brutální či zvrhlou. Na druhé straně však situační okolnosti usmrcení [REDAKCE] jsou již takové, které dle názoru soudu lze podřazovat pod zvlášť zavrženíhodný způsob provedení. Obžalovaný se totiž na [REDAKCE] dopustil přípravné vraždy, na kterou se kupředu vybavil potřebným smrtícím nástrojem, a za jejímž účelem poškozenou vylákal do relativně odlehlé lokality. Mimořádné situační okolnosti projednávaného případu je nutno také spatřovat v jisté zákeřnosti stíhaného jednání, neboť [REDAKCE] si ani při nejhorším možném scénáři nemohla představit, že během schůzky s obžalovaným jím bude napadena takovým způsobem, že to přivodí její smrt. Jinak řečeno, poškozená obžalovanému důvěřovala, podkládala jej za osobu relativně blízkou, od níž jí nehrozí žádné nebezpečí a rozumně nemohla předpokládat, že se od obžalovaného naděje takového zacházení, jakého se jí dostalo. Zvlášť zavrženíhodný způsob provedení vraždy [REDAKCE] konečně soud spatřuje i v časových okolnostech projednávaného případu. Obžalovaný se v lednu 2003 dopustil vraždy [REDAKCE]. Krátce na to byl pro podezření z vraždy zmíněné dívky vzat dne 11.2.2003 do vazby, kterou koncem září 2003 (24.9.2003) opustil. Za sedm měsíců po svém propuštění z vazby a za řádově patnáct měsíců po spáchání vraždy časově prvé (vražda [REDAKCE]) se obžalovaný dopustil nyní stíhané vraždy [REDAKCE]. Krátký časový úsek, který uběhl mezi oběma vraždami a ještě kratší časový úsek, který uběhl mezi okamžikem, kdy obžalovaný opustil vazební věznici, do momentu, kdy usmrtil [REDAKCE], představují takový způsob provedení činu, který soud pokládá za zvlášť zavrženíhodný.

Na tomto místě má soud za potřebné zdůraznit, že argumentuje-li krátkým sledem mezi jednotlivými shora zmíněnými časovými úseky, nejedná se o dvojí přičítání téže skutečnosti k tíži obžalovaného. Mohlo by být totiž namítáno, že opětovné vraždění je již zahrnuto v kvalifikované skutkové podstatě trestného činu vraždy podle § 219 odst. 2 tr. zákona a okolnostmi opětovnosti tedy nelze argumentovat při úvahách týkajících se způsobu provedení oné vraždy páchané jako opětovné. Soud není zastáncem naznačované konstrukce, neboť má za to, že je neoddiskutovatelný rozdíl mezi tím, jestli se rozpětí mezi jednotlivými vraždami pohybuje v řádu desetiletí anebo v řádu jednotek roků či měsíců. Je nepochybně daleko společensky nebezpečnější, pokud pachatel spáchá vraždy v krátkém časovém odstupu od sebe.

Shora zmíněné dvě situační okolnosti projednávaného případu (přípravná vražda + zákeřná vražda) a výše popsaná časová okolnost řešené kauzy (krátký časosled mezi jednotlivými vraždami) pak vyústí v pevné přesvědčení soudu, že způsob provedení vraždy [REDAKCE] není „jen“ zavrženíhodný (nikoli zavrženíhodný způsob provedení vraždy

pravděpodobně vůbec neexistuje), ale že dosahuje již onoho kvalifikovaného stupně zavrženíhodnosti, totiž „zvlášť zavrženíhodnosti“.

Také pohnutku jednání obžalovaného pokládá soud nikoli jen za zavrženíhodnou, nýbrž za zvlášť zavrženíhodnou. I zde pochopitelně vyvstává otázka, zda lze v případě trestného činu vraždy nalézt pohnutku, kterou by bylo možno označit za nikoli zavrženíhodnou. Zvlášť zavrženíhodnost pohnutky, kterou měl obžalovaný k spáchání stíhaného skutku, spatřuje soud v naprosté malichernosti a bezvýznamnosti motivu, jímž byl veden. Důvodem, pro který obžalovaný přistoupil k usmrcení [REDAKCE], byla jeho potřeba snížit napětí ve vztahu mezi ním a obětí, což je potřeba a sociální situace, do které se dostane během svého života snad 99% veškeré populace všech v úvahu připadajících světových civilizací. Jde o partnerskou či obecně řečeno interpersonální situaci, kterou drtivá většina jedinců standardně řeší nepříjemným rozhovorem (někdy nepříjemným e-mailem či SMS zprávou) či v horších případech hádkou. Je však evidentně neadekvátní řešit ji tak intenzivními a invazivními prostředky, jaké k jejímu vyřešení použil v projednávaném případě obžalovaný. Právě extrémní nepoměr mezi důvodem jeho jednání na straně jedné a použitými prostředky na straně druhé vede soud k závěru, že pohnutku, podle níž obžalovaný jednal, nutno pokládat za zvlášť zavrženíhodnou.

Také třetí nezbytnou podmínku k uložení doživotního trestu pokládá soud za naplněnou, a to hned v obou jejích možných variantách. Soud tedy zastává názor, že uložení doživotního trestu jednak vyžaduje účinná ochrana společnosti a jednak, že není naděje, že obžalovaného lze napravit trestem od patnácti do pětadvaceti roků. K otázkám resocializace obžalovaného byl podrobně v obnoveném řízení vyslechnut znalec Netík, soud měl k této problematice rovněž k dispozici listinné důkazy v podobě jednak psychiatricko-psychologických znaleckých závěrů z kauzy vraždy [REDAKCE] a jednak spisů týkajících se předchozí trestní minulosti obžalovaného. Jak znalec Netík, tak i znalci činní v kauze vraždy [REDAKCE], se shodli na tom, že u obžalovaného je vysoké riziko (znalec Netík hovořil dokonce o stoprocentní pravděpodobnosti - viz str. 8 protokolu o hlavním líčení ze dne 30.11.2010), že po propuštění z výkonu trestu naváže na dosavadní styl života a v rámci něho pak nelze vyloučit, že se dopustí podobného jednání, pro jaké je nyní stíhán. Soud zastává názor, že společnost si nemůže dovolit poskytnout obžalovanému další příležitost k tomu, aby sáhl na život dalším dívkám či ženám, a že jediným způsobem, jak společnost před tímto rizikem ochránit, je doživotní uvěznění obžalovaného. Osobnostní nastavení obžalovaného či jeho projevy z toho pramenící totiž nelze (medikamentózně ani jiným účinným způsobem) pozitivně ovlivnit a přestože riziko z opakování obdobného jednání s věkem takto osobnostně vybaveného jedince klesá, jde o pokles individuální, jehož prognózu nelze kupředu odhadnout. To znamená, že v případě obžalovaného mohou být projevy jeho osobnosti velmi výrazné i v jeho vysokém věku a pokud by obžalovaný nebyl izolován ve věznici, hrozilo by, že při řešení svých interpersonálních vztahů znovu sáhne k takovým prostředkům, jaké již dvakrát použil. Soud má za to, že takové riziko společnost podstoupit nemůže.

Dle názoru soudu také není naděje, že obžalovaného lze napravit trestem nad 15 až do 25 let. Z trestní minulosti obžalovaného plyne, že on byl opakovaně postihován i nepodmíněnými tresty odnětí svobody. Ty měly na něho působit tak, aby do budoucna vedl řádný život a vyvaroval se jakéhokoli protiprávního jednání, natož pak trestné činnosti. S ohledem na opakované postihy obžalovaného je evidentní, že tento efekt předchozí tresty nepřinesly a nápravu obžalovaného nezjednaly. Na tomto místě nelze nezmínit ani účinek

vazby, která by jedinci, na něhož byla vazba uvalena, rovněž měla přinášet informaci přinejmenším o tom, že jednání, z něhož je důvodně podezřelý, je společensky nežádoucí a má se jej do budoucna vyvarovat. Ostatně je také pravidelnou argumentací obviněných žádajících o propuštění z vazby, že poukazují na to, jaký pozitivní účinek na ně vazba dosud vykonávaná měla a jak napříště hodlají vést řádný život. Obžalovaný byl podrobován jak celé řadě nepodmíněných trestů odnětí svobody, tak i vazbě, a přesto se kýžený efekt nedostavil. To je velmi ilustrativní při zohlednění časového snímku událostí týkajících se obou vražd. Obžalovaný byl před časově první vraždou [REDAKCE] [REDAKCE] naposledy trestán nepodmíněným desetiměsíčním trestem odnětí svobody za majetkovou delikvenci a tento trest vykonal 21.6.2002 (viz opis RT na č.l. 889 spisu). Po řádově půl roce po výkonu onoho trestu se obžalovaný dopustil vraždy na [REDAKCE]. Od poloviny února 2003 do konce září 2003 byl obžalovaný podroben vazbě uvalené na něho pro podezření z vraždy právě [REDAKCE]. Řádově za 7 měsíců po svém propuštění z vazby se pak obžalovaný dopustil vraždy [REDAKCE]. Z popsaného vyplývá – a je to umocněno i jeho osobnostním nastavením – že pokud obžalovaného vůbec napravit lze, pak není naděje, že se tak může stát trestem nad 15 až do 25 let.

Ze všech popsaných podstatných důvodů uzavřel soud, že obžalovaného je namístě potrestat doživotním trestem odnětí svobody, pro jehož výkon jej obligatorně zařadil do věznice se zvýšenou ostrahou.

Soud také vážil, zda obžalovanému nemá doživotní trest „zpřísnit“ i tím, že vysloví dle § 29 odst. 1 věta třetí, že *doba výkonu trestu ve věznici se zvýšenou ostrahou se pro účely podmínečného propuštění nezapočítává do doby výkonu trestu*.

Soud k tomuto zpřísnění nepřistoupil, a to ze dvou důvodů. Prvým je určitá nejasnost prognózy týkající se intenzity projevu osobnosti obžalovaného ve vyšším věku, kdy není vyloučena možnost, že k útlumu projevů jeho osobnosti a ke snížení rizika opakování stíhaného jednání dojde velmi záhy poté, co obžalovaný dosáhne 50 roku věku. Zda se tato eventualita naplní či nikoli, nelze pochopitelně kupředu předjímat a lze ji pochopitelně zkoumat teprve až tehdy, když obžalovaný potřebného věku dosáhne. Pak bude úkolem znalce psychologa posoudit, zda v důsledku vyššího věku obžalovaného skutečně došlo k útlumu projevů jeho osobnosti anebo zda vnější projevy jeho osobnosti jsou pouze znemožněny vězeňským režimem. Jakkoli soud obžalovaného pokládá za jedince pro společnost krajně nebezpečného, neshledal důvodu, pro který by měl obžalovanému upřít šanci, aby po 20 letech výkonu uloženého trestu (§ 62 odst. 2 tr. zákona) mohl podstoupit znalecké zkoumání a v případě jeho pozitivního výsledku dosáhnout svého eventuálního podmíněného propuštění z doživotního trestu. Soud přihlédl také k tomu, že obžalovaný se v dosud vykonávaném nepodmíněném trestu choval řádně, což sice nelze pokládat za argument zpochybňující extrémně nepříznivou šanci na jeho resocializaci, na druhé straně to však představuje jisté pozitivum, k němuž je nutno ve prospěch obžalovaného přihlédnout.

Druhým důvodem, pro který soud nepřistoupil k zmíněnému zpřísnění doživotního trestu, pak je postoj obžalovaného k dokazování v obnoveném hlavním líčení. Není ničím neobvyklým, že obžalovaní se snaží využít veškerých svých procesních práv takovým způsobem, který může evokovat úvahu o tom, že již nejde o obsahové uplatnění práva, nýbrž o procesní obstrukci, jejíž snahou je proces prodloužit. Typicky se takový postoj projevuje zpravidla rigidním požadavkem na slyšení veškerých v úvahu připadajících svědků, ačkoli – jak se pak zpravidla ukáže – obžalovaní na takové svědky nemají žádných dotazů a osobní

slyšení takových svědků zpravidla nepřinese nic nového, co by nebylo získatelné procesně snazší formou provedení takového důkazu, totiž jeho přečtením za souhlasu stran. Obžalovaný k takové taktice nepřistoupil a soud zastává názor, že takový jeho přístup je namísto rovněž zohlednit při úvahách o ukládání trestu, a to jako polehčující okolnost ve smyslu § 33 písm. j) tr. zákona (napomáhání orgánům činným v trestním řízení).

Při uložení souhrnného trestu pak soud obligatorně zrušil podle § 35 odst. 2 tr. zákona výrok o trestu za zbíhající se trestnou činnost (tedy výrok o trestu ukládaném za vraždu [REDAKCE]), stejně jako všechna další rozhodnutí, která na zrušený výrok obsahově navazují, pokud vzhledem ke změně, k níž zrušením došlo, pozbyla podkladu.

F.) Ochranné léčení

Na rozdíl od rozsudku vydaného v původním řízení, neshledal nyní v obnoveném řízení soud potřebu a podmínky pro uložení ochranného psychiatricko-sexuologického léčení obžalovaného. Jak rozvedeno výše, soud v obnoveném řízení nedospěl k závěru, že obžalovaný trpí sexuální deviací. U obžalovaného tedy není přítomna taková duševní porucha, která by byla léčitelná, takže ukládání ochranného léčení postrádá smysl, byť pochopitelně z důvodů popsaných výše platí, že pobyt obžalovaného na svobodě nebezpečný je.

G.) Náhrada škody

Výroky o náhradě škody jsou stran právní argumentace opřeny o tytéž právní názory, které rozvedl v průvodním řízení již prvostupňový i druhostupňový soud. Na tato rozhodnutí lze proto v naznačeném směru rovněž odkázat, neboť další rozbor tam rozvedených právních úvah týkajících se nároků na náhradu škody by představoval v podstatě jen jejich opakování. Nad jejich rámec lze dodat snad jen následující:

Soud se v obnoveném řízení zabíral otázkou, zda poškozené [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] lze v obnoveném řízení pokládat za poškozené, kteří svůj nárok na náhradu škody uplatnili řádně a včas. Krajský soud se touto otázkou zabíral proto, že v původním řízení zmínění poškození jimi vznesené nároky řádně a včas neuplatnili – tedy neuplatnili do zahájení dokazování na počátku prvního hlavního líčení – což se pak projevilo jednak tím, že prvostupňový soud v původním řízení o těchto nárocích vůbec nerozhodoval a jednak druhostupňový soud pak odvolání těchto poškozených zamítal jako odvolání podaná osobami neoprávněnými. Soud rozhodující v obnoveném řízení proto posuzoval, zda otázka včasnosti a řádnosti uplatněného nároku (respektive v případě poškozených [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] spíše otázka nevčasnosti a nikoli řádnosti uplatněného nároku) v původním řízení přetrvává i pro řízení obnovené. Jinak řečeno, soud v obnoveném řízení řešil otázku, zda pokud zmínění poškození již v původním řízení řádně a včas nárok neuplatnili, pak zda tento nedostatek nemohou již do budoucna nikdy zhojit, neboť první hlavní líčení ve věci již proběhlo a zmínění poškození se tak s jimi uplatňovaným nárokem (byť v obnoveném řízení) nikdy nemohou časově před okamžik prvního hlavního líčení ve věci dostat. Tento právní názor by se zřejmě musel uplatnit v situaci, kdy i obnovené řízení by konal soud ve stejném složení senátu, který by pak v obnoveném řízení z logiky věci neopakoval dokazování (ať již ve formě přečtení protokolů z předcházejících hlavních líčení anebo ve formě skutečného opakování celého procesu), ale dokazování by zaměřil pouze na nově vyvstalé skutečnosti, jež byly důvodem pro povolení obnovy řízení a po jejich objasnění

by mohl přistoupit k rozhodnutí meritornímu. Pokud by se obnovené řízení odehrávalo podle tohoto scénáře, pak dle názoru soudu by nezbylo, než nepřihlížet k nárokům vzneseným v obnoveném řízení poškozenými [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE], neboť o těchto nárocích by i nadále přetrvával právní stav, že jimi vznesené nároky nebyly uplatněny řádně a včas, tedy před zahájením dokazování v prvním hlavním líčení.

Protože však v obnoveném řízení kauzu neprojednával stejný senát, nebylo možno bez dalšího převzít výsledky dokazování z původního řízení, a nový senát se tedy de facto věci zaobíral od samého počátku (byť se tak stalo nikoli kompletním opakováním celého hlavního líčení, nýbrž přečtením protokolů z předcházejících hlavních líčení). Vznesli-li zmínění poškození ([REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE]) své nároky před znovuprojednáváním kauzy v obnoveném řízení před soudem v jiném složení senátu, pak nutno připustit, že svůj nárok uplatnili řádně a včas, tedy před zahájením dokazování na počátku prvního hlavního líčení. Soud proto nároky poškozených [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] v obnoveném řízení akceptoval a rozhodoval o nich v rámci svého rozsudku.

Poškozená [REDAKCE] vznesla požadavek na náhradu škody jednak z titulu nákladů pohřbu v částce 16.495,-Kč, dále z titulu nákladů na pohřební kytici v částce 4.482,-Kč a konečně nárok na jednorázové odškodnění za usmrcení [REDAKCE] v částce 240.000,-Kč. Prvé dva zmíněné nároky řádně doložila jednak fakturou pohřebního ústavu (viz č.l. 293 spisu) a jednak paragony za nákup kytic (viz č.l. 294 spisu). Celkový nárok na náhradu škody z těchto dvou titulů tak představoval částku 20.977,-Kč, kterou ovšem bylo nutno ponížít o pohřebné vyplacené jako dávku státní sociální podpory ve výši 5.000,-Kč. Soud proto poškozené [REDAKCE] přiznal na náhradě škody částku 15.977,-Kč.

Vznesla-li poškozená [REDAKCE], stejně jako poškození [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE], nárok na náhradu škody z titulu jednorázového odškodnění za usmrcení jejich rodinného příslušníka, pak je nutno uvést, že ustanovení o jednorázovém odškodnění pozůstalých stanovené v § 444 odst. 3 obč. zák. nabylo účinnosti až 1.5.2004, tedy dříve, než poškozeným dne 26.4.2004 vznikla škoda usmrcením [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE]. Vznik právního vztahu mezi obžalovaným a poškozenými, jakož i jednotlivé nároky z tohoto právního vztahu pramenící, tak vznikly za účinnosti původní právní úpravy, jíž se musí řídit a nelze proto na ně vztahovat právní úpravu účinnou až od 1.5.2004. Proto ani ustanovení § 444 odst. 3 obč. zák. o jednorázovém odškodnění pozůstalých nelze aplikovat zpětně na projednávaný případ, kdy poškozená [REDAKCE] zemřela před účinností zmíněného ustanovení (srovnej rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 4694/2007).

Soud proto poškozené ohledně jimi uplatněných nároků na náhradu škody z titulu jednorázového odškodnění odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních podle § 229 odst. 1 tr. řádu (to v případě poškozených [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE]), popřípadě podle § 229 odst. 2 tr. řádu (to v případě poškozené [REDAKCE]). Pokud by totiž soud měl zjišťovat výši nároku poškozených na odškodnění za způsobení smrti [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE], znamenalo by to složité dokazování přesahující účel trestního řízení.

Z popsaných podstatných důvodů bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno v tomto rozsudku krajského soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do osmi dnů od jeho doručení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím soudu podepsaného (§ 248 odst. 1 tr. řádu, § 252 tr. řádu), a to ve trojím vyhotovení.

Státní zástupce tak může učinit pro nesprávnost kteréhokoli výroku, obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká, zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabránění věci, poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody, pro nesprávnost výroku o náhradě škody. Osoba oprávněná napadat rozsudek pro nesprávnost některého jeho výroku může jej napadat také proto, že takový výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházejícím rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo chybí (§ 246 odst. 1 tr. řádu).

Ve prospěch obžalovaného mohou rozsudek odvoláním napadnout kromě obžalovaného a státního zástupce i příbuzní obžalovaného v pokolení přímém, jeho sourozenci, osvojitel, osvojenec, manžel, partner a druh. Státní zástupce tak může učinit i proti vůli obžalovaného. Je-li obžalovaný zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena, může i proti vůli obžalovaného za něho v jeho prospěch odvolání podat též jeho zákonný zástupce a jeho obhájce (§ 247 odst. 2 tr. řádu).

Odvolání musí být ve shora uvedené lhůtě také odůvodněno tak, aby bylo patrné, v kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo. Státní zástupce je povinen v odvolání uvést, zda je podává, byť i zčásti, ve prospěch nebo v neprospěch obviněného. Odvolání lze opřít o nové skutečnosti a důkazy (§ 249 odst. 1, odst. 2, odst. 3 tr. řádu).

Krajský soud v Českých Budějovicích dne 1. prosince 2010

Mgr. Ondřej V í t ů, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Marie Szökeová